

„Estonia” balletis sünnib põnevad

Homme esietendub Mai Murdmaa „Credo”

Eesti algupärase ooperiloomingu ja näitekirjanduse kõrval eesti originaalne koreograafialooming lausa õitseb. Tooni annab siin **Mai Murdmaa**, ehkki huvitavaid töid on ka **Ülo Vilimaal** ja **Mare Tommingasel** „Vanemuises”. Ooper-ballett „Lend” (1983), „Meister ja Margarita” (1985), „Monoloogid” (1986), „Surma ja sünni laulud” (1988), „Nostalgiat” (1989), „Maarjamaa lunastus” (1990), „Kuritöö ja karistus” (1991) jt. Vähesed maailma balletitrupid võivad osutada niisuguse kaaluga originaalsele koreograafialoomingule.

Murdmaa tõlgendab **Tambergi, Singi, Pärdi** jt muusikat mitte „tantsude seadja”, vaid muusikuna. Koreograaf püüab leida partituuris oma rõhud, oma fraseeringud ja tulemuseks on sügavuti minek. Ta mõtestab muusikat filosoofiliselt, kaasaege kunstniku seisukohalt. Koreograafina on talle omane klassikalise tantsu võimaluste ühendamine neoklassikaga, siseimpulsiist sündiva plastika ja moodsa tantsuteatri võtetega. Iga kord on sünteesist sündinud orgaaniline tervik. Tegemist on mõtleva (mitte kompileeriva) koreograafiga, kes töötab „Estonia” balletitruupi võimete piiiril. Murdmaa ei anna pealtvaatajale armu, ei luba kümmele harjumuspärase meeldidathtmise häguses loputusvees. Ta apelleerib pealtvaataja tervele kaasaegea tunnetavale mõistusele.

Nüüd on tulekul uus töö. 24. novembril esietendub „Esto-

„Credo” ballettmeisterid – repetiitorid **Helmi Puur, Saima Kranig ja Aime Leis**

nias” Murdmaa „Credo”, mis koosneb kahest lühiballetist — „Kaotatud paradiis” (**Krzysztof Penderecki** muusika) ja „Maarja Magdaleena” (**Johann Sebastian Bach** muusika). Balletiõhtu motoks on mõttetera: „Kõiksusesse kanduv armastus on igavene ja ainus, mis loob ja inimkonda edasi viib.”

Mai Murdmaa ütleb oma uute ballettide kohta nii: „Raske on määratleda teed selle teema juurde. Tunnetan meie elus uue vaimuslaine tekkimise algelid, samas lokkab veel eetilise kriis. Rõhuvad kaasaege tsivilisatsioon (ka demokraatia) äärmused — ja mitte ainult meil. Sean rõhu kristlikule vaimususele. Ma ei taha, et me

langeksime kuristikku. Tahan vaatajale hüüda: „Leia oma südames headust!” Ma ei näita niivõrd legendi Maarja Magdaleenast kui võitlust eetika eest, mis inimesest inimese teeb. Inimlikkus, headus, positiivsus — seda ma taotlen.

Usun, et „Credo” ballettide sisu on üldtuntud. Konkreetset õuna meil muidugi pole, etendus kokku on nagu üks hea ja kurja puu. „Maarja Magdaleena” idee on pärit Arvo Pärdilt. Omal ajal tahtsime sel teemal teha „suurt balletti”, praegusega sel sidet pole. Siin on lai diapason — patusest naisest pühakuks. **Kaie Kõrbil** on muidugi raske, kahe monoloogiga peab ta kõik ära ütleva. Arvan, et muutunud pole niivõrd minu

Mai Murdmaa ja valgustuskunstnik Lloyd Sobel „Credo” proovis

Fotod: H. Rospuu

koreograafiline kui sisuline käekiri. Neoklassikaline alus jääb. Lavastuse teinud meeskond on taas rahvusvaheline (nagu „Estonia” hooaja teistegi uudislavastustel). Valgustuskunstnik on **Lloyd Sobel** (USA), kellega koostöö algas Denveris, kui lavastasin seal „Karjet ja vaikust”. Sobel on andnud nii mõndagi „Estonia” valgusaparatuuri täiustamiseks. Kunstnikuks on taas **Andris Freibergs** Lätist. Koostöö temaga algas omal ajal Riias. Meil on üks mõtte- ja kujundisüsteem. Penderecki

muusika on väga intensiivne, 1960. aastate avangard. Siin on muusikalise ja mürälähedase kõla kontraste.

„Maarja Magdaleena” puhul kõhklesin alul Händeli ja Bachi vahel. Viimaselt leidsin loogilise sidemega muusikat (Partita C-moll, Matteuse passioon jt), Bachi le rajasingi oma koreograafilise lahenduse.

See kord tuli kogu trupp püüdlukult kaasa, ehkki „Kaotatud paradiis” on võikaidki kujundeid. Proovides tõtati professionaalselt, tööd polnud raske teha. Valmistasin **Aime**

Leisi, Helmi Puuri ning Saima Kranigi abiga ette peaaegu igas sooloosas kolm koosseisu. Eevat tantsivad **Kati Ivaste, Inna Sõrmus ja Tatjana Voronina-Volmer**, Aadamat **Vladimir Klepinin, Vitali Nikolajev ja Toomas Rätsepp**. Madu kehastavad **Kaire Kasetalu ja Tatjana Kilgas**, Maarja Magdaleenat **Kaie Kõrb, Ingrid Iter ja Inna Sõrmus**. Jeesust **Viesturs Jansons** ning **Peteras Skirmantas** Leedust.

HEINO AASSALU

„Eesti Aeg”, 23. XI 1994